

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 323/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 164/2012 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 6/2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Návrhu na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ],

4. Sťažovateľ uviedol, že nemôže nie vlastnou vinou splniť požiadavku povinného zastúpenia, pretože nemá peniaze na zaplatenie advokáta. Požiadal Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) o určenie advokáta, avšak nevedel určiť, ako dlho potrvá, kým sa o veci rozhodne. Žiadal preto ústavný súd o čakanie s rozhodovaním, kým centrum určí advokáta, ktorý doplní ústavnú sťažnosť. Z dôvodu opatrnosti, pre prípad nepriznania právnej pomoci alebo nekonania centra žiadal ústavný súd o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom. Priložil doklady o svojom zárobku a výdavkoch.

5. Sťažovateľ doručil 16. októbra 2019 a 19. decembra 2019 ústavnému súdu podania, ktorými namietal zaujatosť voči všetkým sudcom ústavného súdu. Ďalej 16. marca 2020 doručil ústavnému súdu potvrdenia o svojich príjmoch, výdavkoch a záväzkoch, žiadajúc o ustanovenie advokáta vo všetkých na ústavnom súde vedených veciach. Potvrdenia za posledných 6 mesiacov doručil aj 19. mája 2020. Podaním doručeným ústavnému súdu 4. júna 2020 sťažovateľ vzal námietky zaujatosti voči všetkým sudcom ústavného súdu okrem sudkyne JUDr. Laššákovej späť.

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a námietka zaujatosti

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Podľa § 50 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti voči sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

7.1 Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7.2 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

9.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

10.1 Sťažovateľ teda namieta zaujatosť sudkyne ústavného súdu, ktorá nie je predsedníčkou ani členkou štvrtého senátu, ktorý je príslušný na konanie vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu nie je splnený predpoklad účinného vznesenia námietky zaujatosti v zmysle § 50 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd na podanie sťažovateľa, ktorým namietal zaujatosť sudkyne ústavného súdu Jany Laššákovej, neprihliadal. Navyše vo vzťahu k tejto sudkyňi sťažovateľ poukazuje na postup v inej ňou rozhodnutej veci, ktorý v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je dôvodom na jej vylúčenie z rozhodovania vo veci.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní

11. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

- 24. júla 2012 – okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa o ochranu osobnosti, v petite žiada ospravedlnenie (10 výrokov) a spravodlivé zadosťučinenie od žalovaného [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“);

- 15. augusta 2012 – žiadosť sťažovateľa o zaslanie spisovej značky, výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a tlačiva na oslobodenie od súdnych poplatkov;

- 12. septembra 2012 – vylúčenie podania (žaloby) zo spisu sp. zn. 6 C 345/2008, kde bolo nesprávne založené, a zapísané ako nová vec sp. zn. 5 C 164/2012;

- 27. septembra 2012 – úprava vyrubenia súdneho poplatku realizovaná 19. októbra 2012, výzva doručená 24. októbra 2012, poplatok zaplatený 31. októbra 2012;

- 5. decembra 2012 – úprava doručenia žaloby s výzvou na vyjadrenie – nerealizovaná;

- 7. decembra 2012 – žiadosť o termín pojednávania, rozšírenie žaloby o 8 výrokov;

- 7. januára 2013 – pripustená zmena žaloby, doručenie zmeny, žaloby a výzvy na vyjadrenie;

- 28. januára 2013 – vyjadrenie žalovaného;

- 18. apríla 2013 – žiadosť sťažovateľa o zistenie stavu konania;

- 14. apríla 2014 – úprava doručenia vyjadrenia žalovaného sťažovateľovi s výzvou, žiadaný spis Okresného súdu Galanta sp. zn. SA-8 C 205/2004, zisťovaný stav vecí Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1 T 1/05 a sp. zn. 1 T 2/04;

- 28. apríla 2014 – vyjadrenie sťažovateľa;

- 2. septembra 2014 – termín pojednávania nariadený na 20. október 2014, žiadané spisy Okresného súdu Galanta, listiny zo spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1 T 2/04 a spisu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 T 1 /05, 1 T 2/05, realizované 25. septembra 2014;

- 2. októbra 2014 – vyjadrenie sťažovateľa o nesúhlase s prejednaním v neprítomnosti;

- 13. októbra 2014 – zrušenie termínu pojednávania 20. októbra 2014, doručenie listín z Krajského súdu v Nitre;

- 7. novembra 2014 – výzva Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov na možnosť vykonať pojednávanie v ústave 27. januára 2015 alebo 3. februára 2015, podľa odpovede doručenej 20. novembra 2014 je to možné a treba koordinovať s iným termínom pojednávania;

- 12. januára 2015 – žiadosť o zistenie stavu na krajskom súde o odvolaní z veci Okresného súdu Galanta sp. zn. SA-8 C 205/2004, prípadne o kópie zo spisu, oznámenie o nevykonaní pojednávania v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov;

- 29. januára 2016 – zmena zákonného sudcu – JUDr. Jaroslav Ivan;

- 13. septembra 2016 – výzva Okresného súdu Galanta sp. zn. SA-8 C 205/2004, spis Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1 T 2/04, výzva sťažovateľa a žalovaného na predloženie dôkazov, poučenie, koncentrácia;

- 29. septembra 2016 – odpoveď žalovaného;

- 28. júna 2017 – pokyn sudcu pre vyššieho súdneho úradníka na preverenie litispendencie s konaním vedeným pod sp. zn. 6 C 345/2008 v lehote 15 dní;

- 26. júla 2017 – preverenie litispendencie vyšším súdnym úradníkom;

- 24. augusta 2017 – pokyn sudcu na predloženie tajomníčke na vyhotovenie spisového prehľadu v lehote 10 dní;

- 4. októbra 2017 – pokyn sudcu pre vyššieho súdneho úradníka na doplnenie podania, doručenie poučenia – žaloby s lehotou 20 dní;

- 9. novembra 2017 – výzva sťažovateľovi uznesením na doplnenie petitu;

- 4. decembra 2017 – odpoveď sťažovateľa;

- 13. decembra 2017 – úprava odpovede sťažovateľa, zaslanie žalovanému;

- 20. marca 2018 – úprava termínu pojednávania na 24. máj 2018, predvolania;

- 9. apríla 2018 – žiadosť sťažovateľa o informáciu, či okresný súd dostal všetky zásielky, resp. ktoré – ku každej zásielke podľa podacích lístkov;

- 30. apríla 2018 – úradný záznam – podania poukazované sťažovateľom nie sú v spise;

- 24. mája 2018 – pojednávanie, vyhlásenie rozsudku zamietajúceho žalobu;

- 12. júna 2018 – úprava doručenia vyhotovenia rozsudku, doručený 21. júna 2018;

- 29. júna 2018 – odvolanie sťažovateľa;
- 23. júla 2018 – úprava vyrubenia poplatku za odvolanie, doručenie odvolania žalovanému;
- 15. augusta 2018 – vyjadrenie žalovaného, úprava zaslaná sťažovateľovi s výzvou na vyjadrenie;
- 16. augusta 2018 – sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vyrubení poplatku za odvolanie, žiadal oslobodenie;
- 24. augusta 2018 – žiadosť o správu účtarne o vyplatení primeraného finančného zadosťučinenia podľa nálezov ústavného súdu, následne úradný záznam zo 7. septembra 2018 o vyplatení súm 500 €, 1 000 €, 500 € a 2 000 € za február až august 2018;
- 27. augusta 2018 – vyjadrenie sťažovateľa;
- 6. novembra 2018 – zamietnutá sťažnosť sťažovateľa;
- 19. decembra 2018 – predkladacia správa doručovaná krajskému súdu;
- 10. januára 2019 – spis doručený krajskému súdu;
- 14. augusta 2019 – úradný záznam – pokyn predsedu senátu, aby pripojený spis okresného súdu sp. zn. 1 T 2/2004 bol zapožičaný k spisu krajského súdu sp. zn. 26 Co 59/2019;
- 21. augusta 2019 – vrátenie zapožičaného spisu;
- 1. októbra 2019 – pokyn predsedu senátu na doručenie vyjadrenia sťažovateľa žalovanému;
- 21. októbra 2019 – úprava termínu pojednávania na verejné vyhlásenie rozsudku na 30. október 2019;
- 30. októbra 2019 zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku sp. zn. 24 Co 6/2019, potvrdenie rozsudku okresného súdu, žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu;
- 13. novembra 2019 – vrátenie spisu okresnému súdu;
- 18. novembra 2019 – úprava na doručenie rozsudku krajského súdu;
- 25. novembra 2019 – právoplatnosť rozsudku krajského súdu;
- 7. januára 2020 – úprava na vymáhanie súdneho poplatku za odvolanie, predloženie vyššiemu súdnemu úradníkovi na trovy konania;
- 17. januára 2020 – dovolanie sťažovateľa;

- 19. februára 2020 – výzva centru na oznámenie, či bola sťažovateľovi poskytnutá právna pomoc pre dovolacie konanie;
- 3. marca 2020 – odpoveď centra;
- 18. marca 2020 – výzva centru, či je rozhodnutie o nepriznaní nároku na právnu pomoc právoplatné;
- 28. apríla 2020 – odpoveď centra, že rozhodnutie bolo právoplatné 4. marca 2020 a sťažovateľ podal správnu žalobu.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

12. Vzhľadom na viazanosť návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde) ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval označené porušenie práv sťažovateľa vo vzťahu k porušovateľom, ktorých označil v ústavnej sťažnosti, teda vo vzťahu k okresnému súdu a krajskému súdu (hoci sťažovateľ neuviedol spisovú značku konania na krajskom súde, ktorú ústavný súd doplnil do záhlavia tohto uznesenia po jej zistení z pripojeného spisu), a vo vzťahu k dôvodom a rozsahu vymedzenému v ústavnej sťažnosti.

13. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v odvolacom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže konanie trvá už osem rokov, čo je podľa ustálenej súdnej praxe považované za prietah.

14. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

15. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená. Ak ale ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019), a preto sa splnením tejto podmienky zaoberá ústavný súd v nasledujúcej časti.

IV.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 164/2012

16. V konaní vo veci samej vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 164/2012 ústavný súd zistil zo zapožičaného súdneho spisu, že okresný súd rozhodol v označenej veci sťažovateľa rozsudkom z 24. mája 2018. Proti nemu podal sťažovateľ 29. júna 2018 odvolanie, ktoré bolo spolu so spisovým materiálom predložené na rozhodnutie krajskému súdu ako súdu odvolaciemu 10. januára 2019. Odvolacie konanie bolo na krajskom súde vedené pod sp. zn. 24 Co 6/2019.

17. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

18. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza

z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

19. Zo skutočností uvedených v bode 16 odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že okresný súd v označenom konaní ešte pred doručením ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu prijal vo veci sťažovateľa meritórne rozhodnutie a po podaní odvolania v primeranom čase predložil uplatnený opravný prostriedok spolu so spisovým materiálom na rozhodnutie nadriadenému súdu. Vzniknutý časový odstup medzi podaním odvolania a predložením odvolania so spisom krajskému súdu je odôvodnený vykonávaním úkonov v súvislosti s vyrubeníím súdneho poplatku. Sťažovateľ sa „odvolal“ [podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) podal sťažnosť] proti uzneseniu okresného súdu z 23. júla 2018 a žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. O tomto podaní sťažovateľa musel preto ešte pred predložením veci krajskému súdu rozhodnúť sudca okresného súdu uznesením zo 6. novembra 2018.

20. Ústavný súd tak konštatuje, že z hľadiska požiadavky odstránenia stavu právnej neistoty okresný súd splnil svoju úlohu v prvostupňovom konaní vydaním meritórneho rozhodnutia a predložením spisového materiálu nadriadenému súdu. Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k označenému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel. Ani po následnom vrátení spisu z krajského súdu a v súvislosti

s predkladaním dovolania sťažovateľa Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ústavný súd nespozoroval zbytočné prietahy okresného súdu v konaní.

21. Vzhľadom na závery uvedené v bodoch 16 až 20 odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 164/2012 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Nad rámec ústavný súd dodáva, že uvedené rozhodnutie ústavného súdu nepredstavuje procesnú prekážku, ktorá by v budúcnosti bránila sťažovateľovi obrátiť sa na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ak by v pokračujúcej časti konania dochádzalo k zbytočným prietahom.

IV.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 6/2019

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

24. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

25. Ústavný súd nahliadnutím do súdneho spisu zistil, že krajský súd v napadnutom konaní nariadil termín verejného vyhlásenia rozsudku 21. októbra 2019 na 30. október 2019. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte krajský súd mohol byť porušovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže vo veci ešte meritórne nerozhodol.

26. Ústavný súd sa preto zamerlal na posúdenie napadnutého procesného postupu krajského súdu a skúmanie intenzity namietaného porušenia označeného základného práva vo vzťahu k nemu. Ústavný súd pritom pripomína, že už vo svojich skorších rozhodnutiach vyslovil názor, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Oneskorenie v niektorej fáze konania môže byť tolerované, ak celková dĺžka konania nemôže byť považovaná za neúmernú (rozsudok ESLP vo veci Pretto a iní proti Taliansku z 8. 12. 1983, sťažnosť č. 7984/77, bod 37).

27. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

28. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ide v napadnutom konaní o občianskoprávne konanie o ochranu osobnosti, v ktorom sa sťažovateľ okrem ospravedlnenia domáha aj zdržania sa (upustenia od neoprávnených zásahov) konkretizovaných 18 výrokov, ktoré žalovaný uviedol v trestnom a civilnom konaní v procesnom postavení svedka, obvineného, prípadne podozrivého. Vo všeobecnosti ide o štandardnú agendu súdov prvej inštancie a druh konania, ktorého povaha si vyžaduje

osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 19/00, I. ÚS 142/03, II. ÚS 71/2016). V tomto prípade je určitá faktická zložitosť prítomná povahou uplatneného nároku, keď sťažovateľ namieta zásahy, ku ktorým malo dôjsť vo viacerých ďalších konaniach, čo si vyžiadalo zabezpečenie príslušných listín, resp. spisov, kde boli výroky zaznamenané. Prvok právnej zložitosti nebol prítomný. Hodnotiac celkovo kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na to, že v čase podania ústavnej sťažnosti bolo rozhodnuté vo veci samej okresným súdom a všetky písomnosti už boli zabezpečené v spise (s výnimkou obdobia jedného týždňa v auguste 2019, keď bol jeden trestný spis zapožičaný k inému spisu krajského súdu), nezistil priamy vplyv právnej alebo skutkovej zložitosti veci na dĺžku namietaného konania.

28.1 Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. V namietanom konaní žalobu a aj odvolanie proti vydanému rozsudku podal sťažovateľ, právoplatné ukončenie sporu preto preňho nepochybne subjektívne malo význam. Spor je však podľa poznatkov ústavného súdu z jeho rozhodovacej činnosti a podľa obsahu zapožičaného spisu potrebné vnímať aj v širších súvislostiach. Žiada sa uviesť, že ide o druhý zo sporov iniciovaných sťažovateľom proti žalovaným ([REDACTED] a [REDACTED]), ktorí v minulosti spolu s ním vystupovali v trestnom konaní ako obvinení z trestného činu lúpeže. Sťažovateľ bol obvinený popri tom aj z trestných činov vraždy. V roku 2007 došlo k právoplatnému odsúdeniu sťažovateľa. Sťažovateľ okrem iného v trestnom konaní namietal, že zavinenie súd oprel o výpovede nevierohodných svedkov ([REDACTED] a [REDACTED]), ktorí v úmysle polepšiť si svoje procesnoprávne postavenie ako obvinených začali sťažovateľa v prípravnom konaní usvedčovať zo spáchania jednotlivých skutkov (napr. v dovolaniach, rozhodnutie o ktorých bolo predmetom ústavného prieskumu vo veciach sp. zn. IV. ÚS 305/09, I. ÚS 444/2010). Svoje námietky uplatňoval aj v súkromnoprávnej rovine dostupnými procesnými prostriedkami.

28.2 Prvý spor bol vedený Okresným súdom Galanta pod sp. zn. SA-8C 205/2004 o ochranu osobnosti proti žalovanému [REDACTED]. Okresný súd Galanta žalobu rozsudkom z 18. apríla 2013 zamietol a krajský súd rozsudok okresného súdu na odvolanie

sťažovateľa potvrdil rozsudkom č. k. 10 Co 177/2013-738 z 15. októbra 2014. Ten nadobudol právoplatnosť 4. marca 2015. Rozsudok krajského súdu bol podrobený prieskumu zo strany ústavného súdu na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa a uznesením sp. zn. II. ÚS 388/2015 z 23. júna 2015 bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje závery z odôvodnenia krajského súdu, že 1. neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti zásadne nemôžu byť tvrdenia tvoriace súčasť svedeckej výpovede v trestnom konaní (vrátane tvrdení považovaných tým, koho sa týkajú, za nepravdivé), 2. osoba podrobovaná úkonom trestného konania musí z povahy veci zniesť obmedzenia, či dokonca aj pozbavenia niektorých základných práv a slobôd garantovaných všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu alebo iné postavenie a 3. preskúvanie pravdivosti svedeckej výpovede v trestnom konaní nie je možné (bez ďalšieho) za pomoci prostriedkov ochrany práv v občianskom súdnom konaní, keďže opak by znamenal preskúvanie správnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní a tiež ich rozhodnutí mimo rámca na toto ustanoveného zákonmi upravujúcimi tzv. trestný proces a takto buď faktické pripustenie ďalšieho opravného prostriedku proti rozhodnutiu v trestnom konaní, alebo vytváranie podkladu pre uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov, a to bez toho, aby pre takéto postup existovala nevyhnutná zákonná opora.

28.3 Namietané konanie je druhým sporom sťažovateľa a smeruje proti žalovanému [REDAKOVANÉ]. Ten všetky výroky (tvrdenia) podľa žaloby predniesol buď v postavení svedka v civilnom konaní vedenom Okresným súdom Galanta pod sp. zn. SA-8 C 205/2004, prípadne v procesnom postavení svedka v trestnom konaní, v procesnom postavení zadržaného v trestnom konaní, v procesnom postavení obžalovaného v trestnom konaní vedenom na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 1 T 1/2005, sp. zn. 1 T 2/2005 a vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 2/2004. Sťažovateľ si mal byť vzhľadom na závery uvedené v právoplatných rozhodnutiach všeobecných súdov (uvedené v predchádzajúcom bode) a vzhľadom na podobnosť skutkových okolností tvoriacich základ jeho žaloby vedomý (minimálne od roku 2015, keď bol prvý spor právoplatne skončený), že výsledok konania o jeho žalobe v namietanom konaní bude s ohľadom na zásadu právnej istoty podobný, a preto akékoľvek úvahy o význame práve tohto konania pre sťažovateľa musia byť zasadené v uvedenom kontexte. Povaha konania preto za daných okolností nie je

taká citlivá, že by si vyžadovala osobitnú pozornosť. Stav neistoty týkajúci sa zásahov do osobnostných práv sťažovateľa závažne neovplyvňuje zabezpečovanie životných potrieb strany sporu, prípadne jeho rodiny (m. m. II. ÚS 52/99).

29. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu priamu spojitosť medzi správaním sťažovateľa a dĺžkou trvania konania na krajskom súde.

30. Ústavný súd pri hodnotení postupu krajského súdu poukazuje na rámcové dátumy a jednotlivé úkony krajského súdu. Konanie trvalo od predloženia spisu 10. januára 2019 do vrátenia spisu okresnému súdu 13. novembra 2019 približne 10 mesiacov. Krajský súd počas tohto obdobia v auguste na jeden týždeň zapožičal jeden z pripojených spisov k inému spisu nachádzajúcemu sa na krajskom súde. Krajský súd doručoval odvoláciu repliku žalovanému a 30. októbra 2019 vyhlásil rozsudok.

31. Sťažovateľ neformuloval konkrétnu námietku proti postupu krajského súdu v rámci odvolacieho konania, skôr argumentoval celkovou dĺžkou konania 8 rokov. Ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa, že aj ESLP uplatňuje rôzne spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov. Z jeho rozhodovacej činnosti je zrejmé, že môže skúmať jednak dĺžku konania na jednotlivých súdnych inštanciách (napr. Rablat v. Francúzsko, rozsudok z 29. 4. 2003, č. 49285/99) alebo sa môže snažiť identifikovať konkrétne neprimerané obdobia nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi vo veci bez toho, aby vyhodnotil, či celková dĺžka jednotlivých fáz konania bola primeraná alebo nie (napr. Koktavá v. Česká republika, rozsudok z 2. 12. 2003, č. 45107/98). Spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov sa javia byť rovnocenné, pretože sledujú rovnaký cieľ, a to zistenie, či v posudzovanom prípade došlo alebo nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa.

32. Krajský súd vo veci konal ako súd odvolací a jeho úlohou bolo posúdiť vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto spravidla nevykonáva vo veci procesné úkony (§ 378 a nasl. CSP) ani nie je povinný nariadiť

pojednávane (§ 385 CSP), to však neznamená, že sa vecou nezaoberá a že je v odvolacom konaní nečinný.

33. Ústavný súd konštatuje, že pri absencii konkrétnej námietky sťažovateľa smerujúcej k nečinnosti krajského súdu v odvolacom konaní, pri zohľadnení právnej a faktickej zložitosti veci, významu veci pre sťažovateľa, správania sťažovateľa a postupu súdu časový úsek v trvaní 9 mesiacov od predloženia spisu prvoinštančným súdom do podania ústavnej sťažnosti nemožno vyhodnotiť ako skutočnosť, ktorá by poukazovala na nečinnosť krajského súdu v takej ústavne relevantnej intenzite, že by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť hodnotí ako zjavne neopodstatnenú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.3 Záver vo vzťahu k žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

34. Ústavný súd, spravujúc sa úvahami podľa bodu IV a posúdením obsahu návrhu podľa častí IV.1 a IV.2, zistil, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Zistenie o zjavnej neopodstatnenosti nutne vedie ústavný súd k záveru, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, I. ÚS 210/2019). Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu napriek nezdokladovaným osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku rozhodnutia). Výzva na preukázanie majetkových pomerov by bola po zistení zrejme bezúspešného uplatňovania si nároku na ochranu ústavnosti neúčelná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu